

DUK sąrašas

Bendro pobūdžio klausimai apie poveikio vertinimą	2
1. Ką reiškia terminas „įrodymais grįsta viešoji politika“?	2
2. Kas yra viešosios politikos ciklas?.....	2
3. Kas yra numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas?	3
4. Kokiu tikslu atliekami numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimai?	3
5. Kuriame teisėkūros proceso etape rengiami numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimai?	4
6. Kokie svarbiausi procedūriniai poveikio vertinimo etapai?	4
7. Kokiomis taisyklėmis reiktų vadovautis atliekant numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimus?	4
8. Kokie teisės aktai priskiriami didesnio poveikio teisės aktams?	5
9. Ar reikia atlikti poveikio vertinimą teisės aktui, kuris nėra įtrauktas į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą?.....	5
10. Ar atliekant poveikio vertinimą, reikia skaičiuoti administracinę naštą?	6
11. Kuo skiriasi <i>ex-ante</i> ir <i>ex-post</i> poveikio vertinimai?	6
Poveikio vertinimo pažymos rengimas	7
12. Kas atlieka poveikio vertinimus?.....	7
13. Kokiu formatu rengiama poveikio vertinimo pažyma?	7
14. Kodėl svarbu aiškiai aprašyti sprendžiamą problemą ir jos priežastis?	7
15. Kaip apibrėžti rezultatą, kurio tikimasi priėmus ir įgyvendinus teisės aktą?	8
16. Kelios alternatyvos turėtų būti nagrinėjamos atliekant poveikio vertinimą?	8
17. Ką reiškia <i>status quo</i> ?.....	8
18. Kas yra nereguliavimo alternatyva?	8
19. Ar atliekant poveikio vertinimą turėtų būti išanalizuotas visų alternatyvų poveikis?	9
20. Kokia alternatyva laikoma geriausia?	9
21. Ką reiškia terminas „tikslinė grupė“?	9
22. Kokie poveikio aspektai turėtų būti nagrinėjami atliekant poveikio vertinimą?	10
23. Ar tinkamas teiginys „neigiamo poveikio nenumatoma“?.....	10
24. Kur ieškoti duomenų ir informacijos, reikalingų atliekant poveikio vertinimą?	10
25. Kokiais analizės metodais naudotis atliekant poveikio vertinimą?.....	10
26. Ar rengiant poveikio vertinimus, būtina atlikti sąnaudų ir naudos analizę?.....	11
27. Kokiais metodiniais dokumentais galima naudotis rengiant poveikio vertinimus?	11
28. Kam reikalingos viešosios konsultacijos?	12
29. Su kokiomis visuomenės grupėmis konsultuojamasi atliekant poveikio vertinimą?	12
30. Kuriame poveikio vertinimo etape turėtų būti rengiamos viešosios konsultacijos?	12

31.	Kodėl poveikio vertinimuose svarbu vartoti aiškia ir lengvai suprantamą kalbą?	13
32.	Kiek laiko užtrunka atlikti poveikio vertinimą?	13
33.	Kokios apimties turėtų būti poveikio vertinimo pažyma?	13
	STRATA vaidmuo poveikio vertinimo sistemoje.....	13
34.	Koks STRATA vaidmuo poveikio vertinimo sistemoje?	13
35.	Kokia forma valstybės tarnautojai, atliekantys poveikio vertinimus, gali gauti STRATA konsultacijas? 14	
36.	Į ką kreiptis, norint pasikonsultuoti dėl poveikio vertinimo?.....	14
37.	Kur rasti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pavyzdžių?.....	14
38.	Kas ir kada rengia išvadą dėl poveikio vertinimo rezultatų kokybės?.....	14
39.	Kur rasti daugiau informacijos apie poveikio vertinimus?	15
40.	Ar rengiami poveikio vertinimo mokymai valstybės tarnautojams?	15
	Priedai	16
	Didesnio poveikio įstatymų ir Seimo nutarimų projektų atrankos kriterijai.....	16
	DIDESNIO POVEIKIO TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ POVEIKIO VERTINIMO REZULTATŲ PATEIKIMO FORMA*	17
	DIDESNIO POVEIKIO TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ POVEIKIO VERTINIMO REZULTATŲ KOKYBĖS KRITERIJAI	18

Bendro pobūdžio klausimai apie poveikio vertinimą

1. Ką reiškia terminas „įrodymais grįsta viešoji politika“?

Viešosios politikos formavimas – tai nuolat vykstantis ir dinamiškas procesas, kurio metu įvertinami įvairūs įrodymai, o vertinimo rezultatai panaudojami tobulinant viešąją politiką ir jos įgyvendinimo priemones. *Ex-ante* ir *ex-post* poveikio [vertinimai](#) – įprasta tokių vertinimo rezultatų pateikimo forma.

Įrodymais laikomi statistiniai ir ekonominiai duomenys, šių duomenų pagrindu atliktos statistinės analizės, sąnaudų – naudos analizės, ekonominio modeliavimo, mokslinių tyrimų ir studijų, audito rezultatai, įvairios apžvalgos, ekspertinės nuomonės ir vertinimai, visuomenės nuomonės, apklausų ir konsultacijų su interesų grupėmis rezultatai, politikos „eksperimentų“ rezultatai ir pan.

Įrodymais grįsta viešoji politika (kartais dar vadinama įrodymais grįstu valdymu) suprantama kaip alternatyva politikai, pagrįstai tam tikromis išankstinėmis nuomonėmis, įsitikinimais, selektyviai parinkta informacija ir faktais.

2. Kas yra viešosios politikos ciklas?

Siekiant palengvinti viešosios politikos proceso analizę, jis skaidomas į atskirus etapus naudojant politikos ciklo modelį.

Viešosios politikos ciklo koncepcija pagrįsta prielaida, kad viešosios politikos formavimas (siauresne prasme – teisėkūros procesas) pagal savo prigimtį ir pobūdį yra ne linijinis, baigtinis procesas, o nuolatinio tobulinimo reikalaujantis cikliškai besivystantis procesas. Kiekviename cikle renkami ir analizuojami įrodymai apie tai, kaip veikia tam tikros srities viešoji politika ir ją įgyvendinantys teisės aktai, sprendžiama kaip ji turėtų būti tobulinama.

Viešosios politikos ciklas prasideda nuo problemos apibrėžimo ir apima keletą etapų, tokių kaip *ex-ante* poveikio vertinimo atlikimas, pasirinktų sprendimų priėmimas, sprendimų įgyvendinimo stebėseną, *ex-post* vertinimo atlikimas ir viešosios politikos peržiūra.

Iš esmės visi šį ciklą sudarantys elementai daugiau ar mažiau susiję su duomenų ir informacijos analize bei gautų įrodymų panaudojimu priimančiais sprendimus.

3. Kas yra numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (dar kitaip vadinamas išankstiniu vertinimu, *ex-ante* poveikio vertinimu, arba tiesiog poveikio vertinimu) – tai procesas, kurio metu siekiama įvertinti siūlomos viešosios intervencijos (siūlomo teisinio reguliavimo) galimą teigiamą ir neigiamą poveikį (pasekmes) įvairioms visuomenės grupėms. Poveikio vertinimo esmė – išrinkti geriausią problemos sprendimo būdą ir tinkamai pagrįsti siūlomą pasirinkimą.

Atliekant poveikio vertinimą, taip pat įvertinamas poveikis ekonomikai, konkurencijai, valstybės finansams, socialinei aplinkai ir kitoms sritims. Vertinamų sričių sąrašas priklauso nuo planuojamo parengti teisės akto pobūdžio.

Terminas „poveikio vertinimas“ paprastai gali būti vartojamas dviem reikšmėmis: 1) kalbant apie patį poveikio vertinimo procesą, 2) kalbant apie poveikio vertinimo proceso rezultatą (poveikio vertinimo pažymą).

4. Kokiu tikslu atliekami numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimai?

Atliekant išankstinius poveikio vertinimus, siekiama išsiaiškinti, ar pagrįstai planuojama viešoji intervencija (teisėkūros iniciatyva) ir parinkti tinkamiausią tokios intervencijos būdą, iš anksto įvertinti jos naudą, galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes, trumpalaikį (vienkartinį) ir ilgalaikį poveikį.

Tinkamai atliktas poveikio vertinimas padeda sprendimų priėmėjams pasirinkti geriausią problemos sprendimo būdą, kuris leistų įgyvendinti viešosios politikos tikslus mažiausiomis sąnaudomis ir sukelti minimalias neigiamas pasekmes. Svarbu, kad siūlomas sprendimas nesukeltų nepagrįstos ir bereikalingos reguliavimo naštos ūkio subjektams, piliečiams, valstybės ir savivaldybių institucijoms.

Taigi, poveikio vertinimai sukuria tinkamas prielaidas priimti pagrįstus ir viešosios politikos sprendimus. Kita vertus, poveikio vertinimo rezultatai neįpareigoja įstatymų leidėjų pasirinkti poveikio vertinime siūlomą alternatyvą.

5. Kuriame teisėkūros proceso etape rengiami numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimai?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas atliekamas ankstyvajame viešosios politikos formavimo (siauresne prasme – teisėkūros) proceso etape, t. y. prieš pradėdant rengti teisės akto projektą. Tik tokiu atveju poveikio vertinimai naudojami pagal tikrąją paskirtį – padėti sprendimų priėmėjams priimti įrodymais pagrįstus sprendimus.

Iki šiol buvo įprasta poveikio vertinimus rengti kartu su teisės aktų projektais, tačiau tokia praktika iškreipdavo poveikio vertinimų esmę – padėti sprendimų priėmėjams surasti tinkamiausią problemos sprendimo kryptį ir tinkamiausią būdą. Poveikio vertinimas neturėtų tapti iš anksto pasirinktą sprendimą pateisinančiu dokumentu.

Poveikio vertinimai turėtų būti atliekami visoms teisėkūros iniciatyvoms, galinčioms turėti žymų poveikį (pirmiausia, didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvoms). Kuo laukiamas poveikis didesnis, tuo, laikantis proporcingumo principo, detalesnis turėtų būti poveikio vertinimas.

6. Kokie svarbiausi procedūriniai poveikio vertinimo etapai?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo procesas apima keletą procedūrinių etapų. Žemiau pateikiami svarbiausi procedūriniai etapai atliekant poveikio vertinimus teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į [didesnio poveikio teisės aktų sąrašą](#):

- poveikio vertinimo projekto rengimas, į šį procesą integruojant viešąsias konsultacijas;
- konsultavimasis su STRATA dėl poveikio vertinimo turinio, duomenų panaudojimo, analizės metodų ir pan.;
- parengtos poveikio vertinimo pažymos pateikimas Vyriausybės kanceliarijai;
- STRATA išvados dėl poveikio vertinimo rezultatų kokybės parengimas ir pateikimas Vyriausybės kanceliarijai;
- poveikio vertinimo rezultatų pristatymas Vyriausybei;
- Vyriausybės sprendimas dėl poveikio vertinimo rezultatų (dėl pasirinktos geriausios alternatyvos įgyvendinimo);
- teisės akto projekto rengimas, įgyvendinant pasirinktą alternatyvą.

7. Kokiomis taisyklėmis reiktų vadovautis atliekant numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimus?

Šiuo metu lygiagrečiai veikia dvi numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos.

Viena – „eksperimentinė“, kuri taikoma teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į [didesnio poveikio teisės aktų sąrašą](#). Rengiant šiuos poveikio vertinimus, valstybės tarnautojus konsultuoja [STRATA ekspertai](#). STRATA taip pat atlieka poveikio vertinimo [rezultatų kokybės priežiūrą](#).

Kita sistema – kuriai taikomi Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „[Dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo](#)“ nustatyti reikalavimai.

2022 m., apibendrinus geriausių patirtį, įgytą atliekant poveikio vertinimus į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą įtrauktoms teisėkūros iniciatyvoms, turėtų būti parengtos ir priimtos aukščiau paminėto Vyriausybės nutarimo pataisos ir nebeliktų dviejų lygiagrečiai veikiančių sistemų.

8. Kokie teisės aktai priskiriami didesnio poveikio teisės aktams?

Vyriausybės patvirtintoje [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikoje](#) vartojama sąvoka „prioritetinės teisėkūros iniciatyvos“. Didžioji metodikos dalis skirta aprašyti tokių iniciatyvų poveikio vertinimo procesą, poveikio vertinimo atlikimą ir rezultatų pateikimą.

Tačiau praktikoje šios nuostatos jau keletą metų nėra taikomos. Pastaraisiais metais išsamesni poveikio vertinimai yra atliekami didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į didesnio poveikio teisės aktų sąrašus.

Didesnio poveikio teisės aktų projektų sąrašas sudaromas remiantis [Vyriausybės patvirtintu kriterijų sąrašu](#). Paprastai į šį sąrašą įtraukiami svarbiausi įstatymų projektai, tačiau atskirais atvejais gali būti įtraukti ir Vyriausybės nutarimų projektai.

2020 m. buvo sudaryti atskiri didesnio poveikio teisės aktų projektų sąrašai Seimo pavasario ir rudens sesijoms.

2021 m. kovo mėn., patvirtinus Vyriausybės 2021-2024 metų teisėkūros planą, Vyriausybės kanceliarija kartu su STRATA ir atitinkamomis ministerijomis atrinko teisės aktų projektus, galinčius turėti didesnį poveikį. Naujas didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvų sąrašas parengtas visai dabartinės Vyriausybės kadencijai ir apima 35 didesnio poveikio teisės [aktus](#).

2021-2024 metų teisėkūros planas turėtų būti atnaujinamas ir patikslinamas kiekvienų metų pradžioje, todėl didesnio poveikio teisės aktų sąrašas taip pat gali keistis, į jį įtraukiant naujas teisėkūros iniciatyvas.

9. Ar reikia atlikti poveikio vertinimą teisės aktui, kuris nėra įtrauktas į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą?

Teisėkūros iniciatyvoms, kurios nėra įtrauktos į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, poveikio vertinimai atliekami vadovaujantis Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „[Dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo](#)“ ir Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „[Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo](#)“ patvirtintomis taisyklėmis.

Šiuose teisės aktuose apibrėžti atvejai, kada reikia rengti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimus. Dėl tokių poveikio vertinimų rengimo sprendimus priima pačios ministerijos ir rengiant šiuos poveikio vertinimus STRATA nedalyvauja.

10. Ar atliekant poveikio vertinimą, reikia skaičiuoti administracinę naštą?

Administracinės naštos skaičiavimą verslui ir piliečiams reglamentuoja [Administracinės naštos mažinimo įstatymas](#), [Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika](#) ir [Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodika](#). Teisės aktų projektų sukeltamos administracinės naštos paskaičiavimas – tai vienas iš svarbių poveikio aspektų.

Tačiau reiktų atsižvelgti, kad poveikio vertinimas ir administracinės naštos paskaičiavimas atliekamas skirtinguose teisėkūros proceso etapuose: poveikio vertinimas atliekamas prieš rengiant teisės akto projektą, tuo tarpu administracinė našta paskaičiuojama jau parengtam teisės akto projektui.

Vis tik rekomenduotina, kad į galutinį poveikio vertinimo pažymos variantą būtų įtraukti ir apibendrinti administracinės naštos apskaičiavimo rezultatai.

11. Kuo skiriasi *ex-ante* ir *ex-post* poveikio vertinimai?

Atliekant numatomo teisinio reguliavimo (*ex-ante*) poveikio vertinimą, siekiama iš anksto numatyti galimas būsimo teisinio reguliavimo pasekmes. Tą ypač svarbu tą padaryti, kai siūlomas naujas reguliavimas anksčiau nereguliuotose srityse arba esamas reguliavimas keičiamas iš esmės. *Ex-ante* poveikio vertinimas atliekamas prieš rengiant teisės akto projektą.

Ex-post vertinimo metu siekiama nustatyti, kaip buvo taikomas galiojantis teisinis reguliavimas, ar jis tinkamai veikė, ar leido pasiekti numatytą viešosios politikos tikslų. Toks vertinimas gali būti atliekamas teisės aktui, atskiroms jo nuostatoms arba keliems susijusiems teisės aktams vadovaujantis [Vyriausybės patvirtinta metodika](#). Vertinimas atliekamas praėjus ne mažiau kaip dvejiems metams nuo teisinio reguliavimo įsigaliojimo.

Ex-post vertinimai planuojami iš anksto arba atliekami kilus abejonėms dėl tam tikrų teisės aktų veikimo. Vertinimų planavimas ypač pasiteisina tais atvejais, kai priimamas naujas reguliavimas anksčiau nereguliuotose srityse arba esamas reguliavimas keičiamas iš esmės, kai naujas reguliavimas vertinamas nevienareikšmiškai ir norima po kurio laiko pasitikrinti, ar teisės aktas veikia tinkamai ir ar pavyko pasiekti numatytus tikslus.

Paprastai [didesnio poveikio teisės aktų projektuose](#) įrašoma peržiūros nuostata, kurioje numatoma po tam tikro laiko atlikti *ex-post* vertinimą. Teisingumo ministerija savo interneto svetainėje skelbia teisės aktų, kuriems atliekamas ar planuojamas atlikti galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas, [sąrašą](#).

Ex-ante ir *ex-post* vertinimai yra svarbios viešosios politikos ciklo (siauresne prasme – [teisėkūros ciklo](#)) sudedamosios dalys. *Ex-post* vertinimo rezultatai naudojami patikrinti anksčiau atlikto *ex-ante* poveikio vertinimo rezultatus ir tobulinti galiojantį teisinį reguliavimą.

Poveikio vertinimo pažymos rengimas

12. Kas atlieka poveikio vertinimus?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimus (tarp jų – ir didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvoms) atlieka ministerijų, kai kuriais atvejais kitų valstybės institucijų darbuotojai, atsakingi už teisės aktų projektų rengimą.

Anksčiau išsamesnius poveikio vertinimus taip vadinamoms prioritetinėms teisėkūros iniciatyvoms ministerijų užsakymu neretai atlikdavo nepriklausomi ekspertai ir konsultantai. Šiuo metu vietoj prioritetinių teisėkūros iniciatyvų sudaromi [didesnio poveikio teisės aktų sąrašai](#).

Atskirais atvejais STRATA gali ne tik konsultuoti valstybės tarnautojus, rengiančius poveikio vertinimus, bet ir tiesiogiai dalyvauti rengiant išsamesnius poveikio vertinimus (kai tokių vertinimų rengimas įtraukiamas į metinį STRATA veiklos planą).

13. Kokių formatu rengiama poveikio vertinimo pažyma?

Teisėkūros iniciatyvų, kurios įtrauktos į [didesnio poveikio teisės aktų sąrašą](#) poveikio vertinimo pažyma rengiama pagal Vyriausybės protokoliniu sprendimu [patvirtintą standartinę formą](#).

Poveikio vertinimo formą sudaro 8 struktūrinės dalys, pradedant problemos ir problemos priežasčių aprašymu ir baigiant viešosiomis konsultacijomis.

Teisės aktų projektams, kurie nėra įtraukti į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, poveikio vertinimo pažyma rengiama naudojant Vyriausybės patvirtintos Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos [3 priede](#) pateiktą formą.

14. Kodėl svarbu aiškiai aprašyti sprendžiamą problemą ir jos priežastis?

Trumpai ir aiškiai aprašyta problema – svarbus išeities taškas rengiant poveikio vertinimą. Nuo aiškaus problemos ir jos priežasčių supratimo ir aprašymo didele dalimi priklauso pasirinkta poveikio vertinimo kryptis, alternatyvų apibrėžimas ir siūlomos problemos sprendimo priemonės.

Tinkamai ir tiksliai suformuluota problema padės nustatyti jos priežastis ir parinkti tinkamas problemos sprendimo priemones, kurios leistų pašalinti ar bent sušvelninti problemą sukėlusias priežastis.

15. Kaip apibrėžti rezultatą, kurio tikimasi priėmus ir įgyvendinus teisės aktą?

Poveikio vertinimo pažymoje turėtų būti nurodomas rezultatas (jų gali būti ne vienas, o keli), kurį tikimasi pasiekti, priėmus ir pradėjus taikyti naują reguliavimą.

Pagal galimybes bent vienas iš nurodytų rezultatų turėtų būti išreikštas kiekybiškai. Tai leistų praėjus tam tikram laikui patikrinti, ar tinkamai buvo atliktas poveikio vertinimas, ar tinkamai prognozuotos siūlomo sprendimo pasekmės ir įvertinti, ar pasiūlytas teisinis reguliavimas išsprendė (sušvelnino) identifikuotą problemą.

Taip pat rekomenduojama nurodyti konkretų laikotarpį, per kurį planuojama pasiekti numatytą rezultatą.

16. Kelios alternatyvos turėtų būti nagrinėjamos atliekant poveikio vertinimą?

Atliekant didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimą, parastai vertinamos 3 – 4 problemos sprendimo alternatyvos, tačiau jų gali būti ir daugiau. Poveikio vertinimo pažymos rengėjai dėl alternatyvų skaičiaus apsisprendžia rengdami poveikio vertinimą.

Alternatyvų formuluotės pirmiausia priklauso nuo sprendžiamos problemos pobūdžio ir specifikos ir turėtų apimti visus galimus problemos sprendimo būdus.

Alternatyvų formuluotės (tuo pačiu ir problemos sprendimo būdai) – vienas iš tų klausimų, kurie gali būti aptariami [viešųjų konsultacijų](#) metu.

[Poveikio vertinimo pažymos formoje](#) nurodyta, kad tarp „privalomų“ alternatyvų, kurios turi būti įvertintos, yra [status quo](#) alternatyva ir [nereguliavimo alternatyva](#).

17. Ką reiškia *status quo*?

Status quo – tai tokia alternatyva, kai niekas nesikeičia, t. y. jokie sprendimai problemai pašalinti arba sušvelninti nėra siūlomi. Paprastai problema pati savaime neišsprendžia, todėl ši alternatyva nėra tinkama.

Tačiau *status quo* alternatyvos analizė svarbi kitu aspektu – ji leidžia įvertinti, kas atsitiktų, kaip toliau vystytųsi probleminė situacija, jeigu nebūtų priimami jokie sprendimai.

18. Kas yra nereguliavimo alternatyva?

Nereguliavimo alternatyvos (kitai – nereguliacinio pobūdžio alternatyvos) pavadinimas nurodo, kad ši alternatyva nėra susijusi su teisinės bazės pokyčiais. Tokiai alternatyvai priskirtini tokie sprendimai kaip visuomenės informavimas, verslo savireguliacijos taikymas ir pan.

Paprastai ši alternatyva nėra tinkama išspręsti problemą, jeigu jos priežastys yra susiję su galiojančio teisinio reguliavimo trūkumais arba netinkamu teisės aktų įgyvendinimu.

Kita vertus, nereguliavimo alternatyvos analizė leidžia naujai pažvelgti į problemą, įvertinti įvairias jos išsprendimo galimybes, neapsiribojant teisinio reguliavimo priemonėmis. Dažnu atveju

nereguliacinio pobūdžio veiksmai (pavyzdžiui, informacinės kampanijos) gali papildyti reguliacinio pobūdžio priemonės ir padėti efektyviau įgyvendinti siūlomus sprendimus.

19. Ar atliekant poveikio vertinimą turėtų būti išanalizuotas visų alternatyvų poveikis?

Gerai veikiančioje poveikio vertinimo sistemoje turėtų būti detalai nagrinėjamas visų svarstytų alternatyvų poveikis. Tačiau šiuo metu Lietuvoje taikomas kiek supaprastintas modelis, kai didžiausias dėmesys skiriamas pasirinktos alternatyvos analizei.

Atliekant poveikio vertinimus į [didesnio poveikio teisės aktų sąrašą](#) įtrauktoms teisėkūros iniciatyvoms, atitinkamoje [poveikio vertinimo pažymos](#) vietoje turėtų būti aprašomos visos svarstytos alternatyvos ir pateikiamas pagrindimas, kodėl viena iš jų pasirinkta kaip geriausia, o kitos atmestos.

Tačiau aprašant priemones, siūlomas problemai spręsti, poveikį tikslinėms grupėms, poveikį tam tikroms sritims (aspektams), detalizuojamas tik pasirinktos (geriausios) alternatyvos poveikis.

20. Kokia alternatyva laikoma geriausia?

Poveikio vertinimo metu atlikta analizė leidžia pasirinkti geriausią alternatyvą.

Geriausia – tai tokia alternatyva, kurios įgyvendinimas leidžia tikėtis, kad bus pašalintos (ar bent jau sušvelnintos) problemos priežastys, pasiekti viešosios politikos tikslai ir pavyks išspręsti problemą mažiausiomis sąnaudomis, sukelti kuo mažesnes neigiamas pasekmes atskiroms visuomenės grupėms.

Be kita ko, geriausia alternatyva turėtų užtikrinti, kad siūlomas teisinis reguliavimas nesukeltų nepagrįstai didelės reguliavimo naštos ūkio subjektams, piliečiams, valstybės ir savivaldybių institucijoms.

21. Ką reiškia terminas „tikslinė grupė“?

Atliekant poveikio vertinimus, laukiamas poveikis nagrinėjamas dviem pjūviais : 1) poveikis tikslinėms grupėms; 2) poveikis [tam tikriems aspektams \(sritims\)](#).

Tikslinė grupė – tai visuomenės grupė (ar grupės), kurios situaciją siekiama pagerinti priimant viešosios politikos sprendimą.

Paprastai „tikslinė grupė“ laikoma ta visuomenės ar asmenų grupė, kuriai naujas reguliavimas yra naudingas ir kuri yra naudos gavėja. Tačiau reguliavimo pokyčiai dažnu atveju ne tik pagerina tam tikrų visuomenės grupių situaciją, tačiau gali turėti neigiamą poveikį kitoms visuomenės grupėms.

Todėl, viena vertus, atliekant poveikio vertinimą, turėtų būti identifikuojamos visos visuomenės grupės, kurias vienaip ar kitaip gali paveikti siūlomas reguliavimas. Antra vertus, turėtų būti įvertinamas galimas poveikis – tiek teigiamas, tiek ir neigiamas, trumpalaikis (vienkartinis) ir ilgalaikis – visoms visuomenės grupėms.

22. Kokie poveikio aspektai turėtų būti nagrinėjami atliekant poveikio vertinimą?

Numatomo teisinio reguliavimo [poveikio vertinimo formoje](#) numatyti septyni poveikio vertinimo aspektai (poveikis valstybės finansams, poveikis konkurencijai, poveikis verslo sąlygoms, poveikis užimtumui ir kt.), tačiau tai nėra baigtinis sąrašas.

Pateiktas sąrašas nereiškia, kad atliekant kiekvieną poveikio vertinimą, turi būti įvertinti visi išvardinti aspektai. Poveikio vertinimo rengėjai turi patys nuspręsti, kokie poveikio aspektai svarbūs konkrečiu atveju ir juos įvertinti. Tą atliekant, verta pasiremti Vyriausybės patvirtintos Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos [1 priedu](#).

23. Ar tinkamas teiginys „neigiamo poveikio nenumatoma“?

Poveikio vertinimo rezultatus apibendrinantis teiginys „neigiamo poveikio nenumatoma“ dažnai sutinkamas lydimuosiuose dokumentuose, kurie kartu su teisės aktų projektais teikiami Vyriausybei.

Tokiu abstrakčiu teiginiu paprastai bandoma „prisidengti“, pateisinant neatliktą arba paviršutiniškai atliktą poveikio vertinimą. Kaip rodo praktinė patirtis, bet koks sprendimas turi tiek teigiamas, tiek ir neigiamas pasekmes, todėl ši frazė paprastai neatspindi realios situacijos ir laikytina klaidinančia.

24. Kur ieškoti duomenų ir informacijos, reikalingų atliekant poveikio vertinimą?

Duomenų ir informacijos šaltiniai gali būti labai įvairūs, svarbu, kad jie būtų objektyvūs ir patikimi. Tokiems šaltiniams priskiriama oficiali statistika, įvairūs Lietuvoje ir užsienio šalyse atlikti tyrimai ir studijos, Europos Komisijos atlikti tyrimai ir poveikio vertinimai, literatūros apžvalgos, apklausų duomenys, konkrečios srities ekspertų nuomonės, valstybės institucijų administraciniai duomenys, interesų grupės vienijančių organizacijų duomenys, kiti viešai prieinami duomenys ir informacija.

Pagaliau, trūkstamų duomenų surinkimui galima panaudoti [viešąsias konsultacijas](#). Tačiau kiekvienu atveju, analizei naudojant turimus duomenis, reiktų kritiškai vertinti jų patikimumą, ypač tais atvejais, kai duomenys gauti iš suinteresuotų šalių.

STRATA yra sukaupusi gausų [įvairių studijų, tyrimų, vertinimų ir analizių katalogą](#), kuriame sukauptais dokumentais galima pasinaudoti atliekant poveikio vertinimus.

25. Kokiais analizės metodais naudotis atliekant poveikio vertinimą?

Atliekant poveikio vertinimus, gali būti naudojami įvairūs kokybinės ir kiekybinės analizės metodai. Kokybinės analizės metodams galima priskirti interviu, stebėjimą, turinio analizę, grupines diskusijas, ekspertinius vertinimus, teorija grįstus vertinimus, Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizę ir pan.

Kiekybiniai analizės metodai, kurių rezultatai yra išmatuojami ir gali būti išreikšti skaičiais: daugiakriterinė analizė, kontrafaktinė analizė, [sąnaudų – naudos analizė \(SNA\)](#), sąnaudų efektyvumo analizė, makroekonominis modeliavimas ir kt.

Sudėtingų analizės metodų, kurie reikalauja tam tikros specifinės kvalifikacijos, taikymas nėra būtinas atliekant poveikio vertinimą didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvoms. Dažnu atveju pakanka pasinaudoti viešai prieinamais šaltiniais, duomenimis, faktais ir kita informacija.

Nepriklausomai nuo naudojamų analizės metodų, poveikio vertinimai, kur įmanoma, turėtų remtis kiekybiniais duomenimis ir jų analize. Kuo didesnio poveikio tikimasi, tuo gilesnė analizė turėtų būti atlikta, tuo sudėtingesni analizės metodai naudojami.

26. Ar rengiant poveikio vertinimus, būtina atlikti sąnaudų ir naudos analizę?

Sąnaudų ir naudos analizė (SNA) yra vienas iš kiekybinės analizės metodų, pirmiausia skirtas vertinti investicinių projektų ir programų, finansuojamų valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų lėšomis, pagrįstumą. SNA esmė – projektui įgyvendinti reikalingų sąnaudų palyginimas su jo sukuriama socialine – ekonomine nauda. Sąnaudos ir nauda pateikiami pinigine išraiška ir tai palengvina jų palyginimą.

Lyginant su investiciniais projektais ir programomis, teisinio reguliavimo poveikis ir jo vertinimas yra daug kompleksiškesnis ir apima daugelį įvairių aspektų, įskaitant poveikį įvairioms visuomenės grupėms.

Teisinio reguliavimo nauda kai kuriais atvejais gali būti sunkiai įvertinama pinigine verte, gali trūkti SNA atlikti reikalingų duomenų arba paties vertinimo sąnaudos gali būti nepagrįstai didelės. Todėl šis analizės metodas nėra universalus ir ne visada tinkamas vertinti planuojamų teisėkūros iniciatyvų poveikį. Paprastai poveikio vertinimams atlikti naudojami paprastesniais analizės metodais.

STRATA yra parengusi [SNA taikymo teisės aktų projektams pirmąją versiją](#), kuri bus toliau tobulinama.

27. Kokiais metodiniais dokumentais galima naudotis rengiant poveikio vertinimus?

Vyriausybės patvirtinta [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika](#) rekomenduojama naudotis vertinant teisėkūros iniciatyvų poveikį [tam tikriems aspektams \(sritims\)](#).

STRATA yra parengusi [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo gaires](#), taip pat [Sąnaudų – naudos skaičiuoklės naudotojo vadovo pirmąją versiją](#).

Ministerijų ir kitų institucijų užsakymu parengta nemažai įvairių gairių ir kitų metodinių dokumentų (pavyzdžiui, [Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairės](#)), kurie gali pagelbėti atliekant poveikio vertinimus. Tačiau daugelis šių dokumentų dubliuoja vieni kitus ir nėra pritaikyti naudotis rengiant poveikio vertinimus didesnio poveikio teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą.

Todėl STRATA 2022 m. pabaigoje planuoja parengti Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo gairių trumpąją versiją, kuri būtų skirta valstybės tarnautojams, rengiantiems poveikio vertinimus į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą įtrauktiems projektams. Gairėse bus apibendrinta pastarųjų dvejų metų patirtis, įgyta vedant poveikio vertinimo mokymuose ir konsultuojant poveikio vertinimų rengėjus.

28. Kam reikalingos viešosios konsultacijos?

Tinkamai organizuotos viešosios konsultacijos leidžia priimti pagrįstus viešosios politikos sprendimus, atsižvelgti į visuomenės grupių nuomonę, didinti pasitikėjimą valstybės institucijomis ir jų priimamais sprendimais. Poveikio vertinimų rengėjai konsultacijų metu gali susirinkti reikiamą informaciją ir duomenis, pasikonsultuoti dėl galimų problemos sprendimo alternatyvų bei tikėtino jų poveikio ir pan.

Organizuojant viešąsias konsultacijas, rekomenduojama naudotis [Viešųjų konsultacijų metodika ir taikymo gairėmis](#).

Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktų projektų ir susijusių dokumentų paskelbimas Teisės aktų informacinėje sistemoje [TAIS](#) nėra laikoma viešosiomis konsultacijomis.

29. Su kokiomis visuomenės grupėmis konsultuojamasi atliekant poveikio vertinimą?

Vienas iš poveikio vertinimo tikslų – identifikuoti tas visuomenės ir asmenų grupes, ekonomikos sektorius, įmones, institucijas ir organizacijas, kurias, tikėtina, paveiks naujas reguliavimas.

Poveikis šioms visuomenės grupėms nebus vienodas: toms grupėms, kurių situaciją siekiama pagerinti, poveikis turėtų būti teigiamas, kai kurioms kitoms gali būti neigiamas.

Svarbu, kad į viešąsias konsultacijas būtų įtraukiamos visos visuomenės grupės, kurios gali patirti poveikį. Tai padės objektyviai įvertinti visas numatomo teisinio reguliavimo pasekmes, tiek teigiamas, tiek ir neigiamas, trumpalaikes (vienkartines) ir ilgalaikes.

30. Kuriame poveikio vertinimo etape turėtų būti rengiamos viešosios konsultacijos?

Viešosios konsultacijos, priklausomai nuo jų tikslo, gali būti rengiamos dar prieš pradėdant poveikio vertinimą, bet kuriame poveikio vertinimo etape arba jau pabaigus poveikio vertinimą (šiuo atveju gali būti konsultuojamasi dėl išankstinių poveikio vertinimo rezultatų). Esant reikalui, gali būti rengiama keletas konsultacijų įvairiuose poveikio vertinimo etapuose.

Iki šiol buvo įprasta rengti konsultacijas dėl teisės akto projekto, tačiau šiame etape, kai jau būna apsispręsta dėl problemos sprendimo būdų ir principinių teisės akto projekto nuostatų, konsultacijų rezultatai gali mažai įtakoti būsimus viešosios politikos sprendimus.

Konsultacijų metodus (apklausa, apskritojo stalo diskusija, interviu ir kt.) pasirenka poveikio vertinimų rengėjai pagal poreikį, naudodamiesi [Viešųjų konsultacijų metodika ir taikymo gairėmis](#).

31. Kodėl poveikio vertinimuose svarbu vartoti aiškią ir lengvai suprantamą kalbą?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimai pirmiausia skirti ne konkrečios srities specialistams, o sprendimus priimantiems asmenims ir institucijoms: Vyriausybės nariams, Vyriausybės kanceliarijos darbuotojams, Seimo nariams, Seimo komitetų patarėjams ir kt.

Todėl poveikio vertinimo pažymose turėtų būti vartojama aiški, lengvai suprantama, specialiais terminais neperkrauta kalba. Tekstas turėtų būti aiškiai struktūrizuotas, sakiniai – trumpi, dėstymas – nuoseklus ir logiškas.

32. Kiek laiko užtrunka atlikti poveikio vertinimą?

Teisės akto projekto, įtraukto į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, poveikio vertinimo parengimas paprastai užtrunka ne trumpiau kaip 2-3 mėnesius.

Parengimo trukmė priklauso nuo daugelio veiksnių: planuojamos viešosios intervencijos pobūdžio ir kompleksiskumo, viešųjų konsultacijų apimtys, poveikiui atlikti sukauptos informacijos ir duomenų, analizės metodų, poveikio vertinimą atliekančių darbuotojų patirties, kvalifikacijos ir t.t.

33. Kokios apimtys turėtų būti poveikio vertinimo pažyma?

Formalių reikalavimų poveikio vertinimo pažymos apimčiai nėra nustatyta. Teisėkūros iniciatyvų, įtrauktų į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, poveikio vertinimo pažymos paprastai būna nuo 6 iki 15 puslapių apimtys. Vertėtų pastebėti, kad pažymos apimtis nėra svarbiausias poveikio vertinimo kokybę lemiantis veiksnys.

Žymiai svarbesni yra tokie kokybišką poveikio vertinimo atlikimą sąlygojantys veiksniai kaip aiški poveikio vertinimo struktūra, tinkamas duomenų panaudojimas ir jų analizė, aiškus analizės rezultatų pristatymas, pagrįsta argumentacija, logiškas dėstymas, suprantama kalba ir kt.

STRATA vaidmuo poveikio vertinimo sistemoje

34. Koks STRATA vaidmuo poveikio vertinimo sistemoje?

STRATA įsijungė į numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemą nuo 2020 m. pavasario.

STRATA dalyvauja sudarant didesnio poveikio įstatymų projektų sąrašus, poveikio vertinimų rengėjams teikia metodinę bei ekspertinę pagalbą, vertina poveikio vertinimo pažymų, pateiktų Vyriausybės kanceliarijai, kokybę, rengia metodinius dokumentus, organizuoja valstybės tarnautojų mokymus.

Reiktų pastebėti, kad STRATA vaidmuo apsiriboja tais poveikio vertinimais, kurie rengiami teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į [didesnio poveikio teisės aktų sąrašą](#).

35. Kokia forma valstybės tarnautojai, atliekantys poveikio vertinimus, gali gauti STRATA konsultacijas?

Ministerijų darbuotojai, atsakingi už poveikio vertinimus teisėkūros iniciatyvoms, įtrauktoms į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, gali būti konsultuojami prieš pradėdant rengti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimus ir visame poveikio vertinimų rengimo procese.

Konsultacijos teikiamos įvairiomis formomis: telefonu, nuotolinių konsultacijų būdu ar elektroniniu paštu. Labiausiai įprastas konsultacijų būdas – elektroniniu paštu STRATA ekspertų teikiami komentarai, pastabos ir pasiūlymai ministerijų parengtiems poveikio vertinimų projektams.

36. Į ką kreiptis, norint pasikonsultuoti dėl poveikio vertinimo?

Norint pasikonsultuoti dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo, siūlytume kreiptis į STRATA vyr. politikos analitiką Saulių Kolytą (tel. 8 600 78 563, el. p. saulius.kolyta@strata.gov.lt) arba vyr. politikos analitikę Liną Novickytę (tel. 8 607 85 620, el. p. lina.novickyte@strata.gov.lt).

37. Kur rasti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pavyzdžių?

STRATA tinklapyje sukurtas [atliktų studijų, tyrimų, vertinimų ir analizių katalogas](#), kuriame jau sukaupta daugiau kaip 1100 tyrimų, studijų ir kitų panašaus pobūdžio dokumentų, ir jis nuolat pildomas. Katalogas apima daugiau kaip dvejų dešimtmečių laikotarpį.

2021 m. pabaigoje pradėtas įgyvendinti bendras STRATA ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektas, kurį pabaigus, šis katalogas bus perkeltas į atskirą Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos portalą, kartu išplečiant jo funkcionalumą ir vartotojams sukuriant patogesnes paieškos galimybes.

STRATA tinklapyje taip pat galima rasti [išsamesnius poveikio vertinimus](#), kuriuos nuo 2020 m. atliko ministerijos į didesnio poveikio teisės aktų sąrašus įtrauktoms teisėkūros iniciatyvoms. Šie poveikio vertinimai laikytini geraisiais pavyzdžiais, nes jų rengėjus konsultavo STRATA ekspertai ir, remiantis nustatytais kokybės reikalavimais, buvo vertinama poveikio vertinimų kokybė.

38. Kas ir kada rengia išvadą dėl poveikio vertinimo rezultatų kokybės?

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimų kokybės priežiūra – viena iš būtinų prielaidų, leidžiančių užtikrinti tinkamą poveikio vertinimo sistemos veikimą.

Poveikio vertinimo kokybės išvadą Vyriausybės kanceliarijos prašymu rengia STRATA jau po to, kai pabaigtą poveikio vertinimo pažymą ministerija pateikia Vyriausybei. Išvados rengiamos tik teisėkūros iniciatyvų, įtrauktų į didesnio poveikio teisės aktų sąrašą, poveikio vertinimams.

Kokybės išvadoje įvertinama, ar Vyriausybei pateikta poveikio vertinimo pažyma (poveikio vertinimo rezultatai) atitinka [nustatytus kokybės kriterijus](#). Poveikio vertinimo rezultatai, visiškai arba iš dalies atitinkantys nustatytus kriterijus, laikomi tinkamos kokybės.

39. Kur rasti daugiau informacijos apie poveikio vertinimus?

Naudingos nuorodos valstybės tarnautojams, rengiantiems poveikio vertinimus:

- interneto puslapyje „[e-pilietis](#)“ pateikiama Viešųjų konsultacijų metodika ir taikymo gairės, informacija apie viešųjų konsultacijų formas ir konsultavimosi procesą, apie vykstančias ir planuojamas viešąsias konsultacijas, praktiniai patarimai viešųjų konsultacijų rengėjams;
- STRATA yra sukaupusi gausų [įvairių studijų, tyrimų, vertinimų ir analizių katalogą](#), kuriame sukauptais dokumentais galima pasinaudoti atliekant poveikio vertinimus;
- ES politika poveikio vertinimo srityje ir šiai politikai įgyvendinti skirti instrumentai detaliam aprašyti [Europos Komisijos tinklapyje](#);
- geriausia reguliavimo politikos (įskaitant poveikio vertinimą) tarptautinė patirtis ir šiai patirčiai apibendrinti skirtos studijos prieinamos [Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos \(EBPO\) tinklapyje](#).

40. Ar rengiami poveikio vertinimo mokymai valstybės tarnautojams?

STRATA nuo 2020 m. rudens valstybės tarnautojams organizuoja numatomo teisinio reguliavimo pagrindų mokymus, kuriuos veda žinomi Lietuvos ir užsienio lektoriai. 2020-2021 m. laikotarpiu mokymuose dalyvavo beveik 300 Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos ir ministerijų darbuotojų.

2022 m. taip pat planuojama pradėti galiojančio teisinio reguliavimo (*ex-post*) poveikio vertinimų mokymus.

Priedai

Didesnio poveikio įstatymų ir Seimo nutarimų projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Poveikio aspektas	Kriterijai (didesniam poveikiui nustatyti pakanka atitikti bent vieną kriterijų)
1.	Poveikis valstybės finansams	1.1. Iš viso įgyvendinimui reikės ≥ 10 mln. eurų 1.2. Per metus įgyvendinimui reikės ≥ 1 mln. eurų 1.3. Numatomi mokesčių sistemos pakeitimai
2.	Poveikis inovacijoms	2.1. Kuriamos arba keičiamos esamos paskatos investuoti į pažangias technologijas ir inovacijas 2.2. Gali paveikti naujų inovatyvių produktų ir / ar paslaugų kūrimą ir patekimą į rinką
3.	Poveikis konkurencijai	3.1. Gali paveikti rinkos dalyvių galimybes konkuruoti 3.2. Gali paveikti rinkos dalyvių skaičių ir / ar prekių / paslaugų asortimentą 3.3. Gali paveikti vartotojų pasirinkimą ir / ar informacijos prieinamumą
4.	Poveikis verslo sąlygoms	4.1. Gali paveikti smulkų ir vidutinį verslą 4.2. Sukuriama papildoma reguliavimo našta (teisės aktuose esančių įpareigojimų sukeliama našta (prisitaikymo išlaidos) 4.3. Sukuriama administracinė našta (teisės aktuose nustatytų informacinių įpareigojimų sukeliama našta) viršija 1 mln. eurų 4.4. Numatomi verslo aplinkos pakeitimai, kurie gali pritraukti reikšmingų investicijų
5.	Poveikis regionų plėtrai	5.1. Gali paveikti viešųjų paslaugų pasiekiamumą, prieinamumą ir kokybę 5.2. Gali paveikti investicinį klimatą tam tikrose teritorijose 5.3. Gali paveikti ūkio sektorius, kuriems būdinga regioninė specializacija
6.	Poveikis užimtumui	6.1. Numatomi darbo santykių reguliavimo pakeitimai, kurie gali paveikti daugiau kaip 50 proc. šalies darbuotojų 6.2. Gali paveikti konkrečios tikslinės grupės (grupių) užimtumą, darbo sąlygas, darbo santykius
7.	Poveikis valstybės institucinei sandarai	7.1. Gali paveikti valstybės atliekamų funkcijų mastą 7.2. Steigiama nauja institucija ar įstaiga (BĮ, VŠĮ, VĮ, AB) 7.3. Reorganizuojama arba likviduojama institucija ar įstaiga (BĮ, VŠĮ, VĮ, AB) 7.4. Gali paveikti valstybinio sektoriaus darbuotojų skaičių (didėja arba mažėja daugiau nei 5 proc.)
8.	Poveikis reguliuojamiems visuomeniniams santykiams	8.1. Naujas reguliavimas – reguliuojami iki tol nereguliuoti visuomeniniai santykiai 8.2. Keičiamas reguliavimas iš esmės – esmingai ir reikšmingai keičiamas visuomeninių santykių reguliavimas 8.3. Teisės aktas dėstomas nauja redakcija – keičiama daugiau kaip pusė nuostatų (nevertinami techniniai / redakciniai pakeitimai)

DIDESNIO POVEIKIO TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ POVEIKIO VERTINIMO REZULTATŲ PATEIKIMO FORMA*

Teisės akto (-ų) projekto (-ų) pavadinimas (-ai)	<i>(įrašomi visų siūlomų keisti teisės aktų projektų pavadinimai)</i>
Problema, kurią siekiama išspręsti	<i>(glaustai, aiškiai suformuluojama problema)</i>
Problemos mastas ir priežastys	<i>(pateikiami duomenys (argumentai), tendencijos, rodantys problemos egzistavimą, ir nurodomi problemos atsiradimą lėmę veiksniai ir aplinkybės)</i>
Rezultatas, kurio tikimasi priėmus teisės aktą	<i>(nurodomas konkretus laukiamas pokytis, pagal galimybes išreikštas kiekybiškai)</i>
Problemai spręsti svarstytos alternatyvos	<i>(nurodomos rengėjų svarstytos kitos alternatyvos problemai spręsti (įskaitant ir nereguliavimo alternatyvas, tokias kaip visuomenės informavimas, ekonominės ir finansinės priemonės, galiojančio reguliavimo įgyvendinimo sustiprinimas, savireguliacija ar kita) ir pateikiama informacija, kodėl nesiūloma jų rinktis)</i>
Siūlomos priemonės problemai spręsti	<i>(trumpai ir dalykiškai apibūrinamos konkrečios ir esminės priemonės, skirtos problemai spręsti ir aptartam rezultatui pasiekti)</i>
Tikslinės grupės, kurias gali paveikti teisės akto įgyvendinimas	<i>(įvardijamos konkrečios tikslinės grupės, kurias tiesiogiai ir netiesiogiai gali paveikti siūlomas reguliavimas, pateikiamas vertinimas (pagal galimybes išreikštas kiekybiškai), kokį poveikį aptartos tikslinės grupės patirs)</i>
Apibendrinti poveikio vertinimo rezultatai	<i>(pateikiama aktuali informacija, duomenys, argumentai ir pagrindžiama, kokiais aspektais ir kokio dydžio (masto) galimą teigiamą ir / ar neigiamą poveikį siūlomas reguliavimas gali turėti. Vertintini šie poveikio aspektai: poveikis valstybės finansams, poveikis inovacijoms, poveikis konkurencijai, poveikis verslo sąlygoms, poveikis regionų plėtrai, poveikis užimtumui, poveikis valstybės institucinei sandarai, taip pat kiti konkrečiu atveju aktualūs aspektai)</i>
Informacija apie viešąsias konsultacijas	<i>(jeigu vykdytos konsultacijos, pateikiami apibendrinti viešųjų konsultacijų rezultatai: konsultacijų tikslas, su kuo konsultuotasi, paaiškinama, kaip jie panaudoti rengiant teisės akto projektą ar jo galimo poveikio įvertinimą)</i>
	<i>(jeigu konsultacijos nevykdytos, pateikiamas pagrindimas, kodėl jos nevykdytos)</i>

* Forma pildoma viso teisės aktų projektų paketo poveikio vertinimo rezultatams bendrai pateikti.

DIDESNIO POVEIKIO TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ POVEIKIO VERTINIMO REZULTATŲ KOKYBĖS KRITERIJAI

Teisės akto projekto pavadinimas:

Vertinamas klausimas	Klausimai (kriterijai) kokybės įvertinimui	Pastabos ir komentarai
1. Problema, kurią siekiama išspręsti	1.1. Ar sprendžiama problema suformuluota trumpai / glaustai? ☐ Taip ☐ Ne	
	1.2. Ar sprendžiama problema suformuluota aiškiai / suprantamai ne srities specialistui? ☐ Taip ☐ Ne	
2. Problemos mastas ir priežastys	2.1. Ar pateikti duomenys ir / ar argumentai įrodantys problemos egzistavimą? ☐ Taip ☐ Ne	
	2.2. Ar pateikti duomenys parodantys problemos mastą? ☐ Taip ☐ Ne	
	2.3. Ar nurodytos problemos vystymosi tendencijos? ☐ Taip ☐ Ne	
	2.4. Ar nurodyti problemos atsiradimą lėmę veiksniai ir aplinkybės? ☐ Taip ☐ Ne	
3. Rezultatas, kurio tikimasi priėmus teisės aktą	3.1. Ar nurodytas konkretus laukiamas pokytis, kurio tikimasi įgyvendinus teisės aktą? ☐ Taip ☐ Ne	
	3.2. Ar siekiamas pokytis, jeigu galima, išreikštas kiekybiškai (nurodyti siekiamo rezultato rodikliai)? ☐ Taip ☐ Ne	
4. Problemai spręsti svarstytos alternatyvos	4.1. Ar nurodytos kitos svarstytos problemos sprendimo alternatyvos (įskaitant nereguliavimo alternatyvas)? ☐ Taip ☐ Ne	
	4.2. Ar paaiškinta / argumentuota, kodėl jos atmetos? ☐ Taip ☐ Ne	
5. Siūlomos priemonės problemai spręsti	5.1. Ar siūlomos priemonės problemai spręsti nurodytos trumpai ir aiškiai? ☐ Taip ☐ Ne	
	5.2. Ar pasiūlytos priemonės sprendžia problemą? ☐ Taip ☐ Ne	
6. Tikslinės grupės, kurias gali paveikti teisės akto įgyvendinimas	6.1. Ar įvardintos konkrečios tikslinės grupės, kurias tiesiogiai ir / ar netiesiogiai paveiks siūlomas reguliavimas? ☐ Taip ☐ Ne	
	6.2. Ar pateiktas vertinimas, kaip siūlomas reguliavimas paveiks kiekvieną iš išvardintų grupių (tiesioginis ir / ar netiesioginis poveikis) pagrįstas argumentais ir / ar kiekybiniais vertinimais? ☐ Taip ☐ Ne	
7. Apibendrinti poveikio	7.1. Ar visais reikiamais aspektais įvertintas siūlomo reguliavimo poveikis (teigiamas ir / ar neigiamas)? ☐ Taip ☐ Ne	

vertinimo rezultatai	7.2. Ar vertinimai pagrįsti argumentais ir / ar kiekybiniais duomenimis?	☐ Taip ☐ Ne	
8. Informacija apie viešąsias konsultacijas	8.1. Ar vykdytos viešosios konsultacijos?	☐ Taip ☐ Ne	
	8.2. Ar pateikti apibendrinti viešųjų konsultacijų rezultatai (konsultacijų tikslas, su kuo konsultuotasi, paaiškinama, kaip konsultacijų rezultatai panaudoti rengiant teisės akto projektą ar jo galimo poveikio įvertinimą) ?	☐ Taip ☐ Ne	
	8.3. Ar pateikiamas argumentuotas paaiškinimas, kodėl nevykdytos viešosios konsultacijos?	☐ Taip ☐ Ne	
9. Bendrieji reikalavimai kokybei	9.1. Ar kalba aiški, lengvai suprantama ne srities specialistui?	☐ Taip ☐ Ne	
	9.2. Ar dėstymas logiškas, naudojami argumentai suprantami?	☐ Taip ☐ Ne	
Atlikto didesnio poveikio vertinimo apibendrinančios išvados ir rekomendacijos			